ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
(посада керівника філії)
_____ Віталій КОШМАК
(підпис) (власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
«06» 01 2026 р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Камінь-Каширського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2026 рік

Камінь-Каширський – 2026

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво ……..…..3
1.1 Організаційна структура ……..….3
1.2 Право власності та користування ……....8
1.3 Зобов'язання щодо FSC®…….…...8
1.4 Опис території Надлісництва ……...10
2. Цілі ведення господарства ……11
2.1.Стратегічні цілі ……11
2.2 Оперативні плани ……11
2.3 Шляхи досягнення …….…...13
2.4 Залученість в місцеву економіку …….……13
3. Характеристика лісових ресурсів …….……13
3.1 Розподіл площі за категоріями ……..……13
3.2 Особливості ландшафту ……...……...18
3.3 Економічні аспекти ……...…..19
3.4 Диверсифікація діяльності ……....19
4. Екологічні цінності …… 20
4.1 Виявлення та картування ……20
4.2 Режим охорони ……22
5. Природоохоронні заходи …….. .. 23
5.1 Збереження біорізноманіття ……...23
5.2 Охорона раритетних видів ……..27
5.3 Водоохоронні зони ……..30
5.4 Ґрунтозахисні заходи ……..30
5.5 Оцінка впливу на довкілля ……31
6. План господарських заходів ……...……..... 35
6.1 Розрахункова лісосіка …….…35
6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок ……...38
6.3 Лісовідновлення та лісорозведення ……...39
6.4 Охорона лісів від пожеж ……....40
6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб ……41
6.6 Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами ……..……....41
6.7 Дотримання принципу невиснажливості ……..42
7. Моніторинг лісів ……... 45
7.1 Методика моніторингу ……....45
7.2 Періодичність …….…..47
7.3 Показники ……....48
7.4 Документування результатів, у тому числі картування ……...48
8. Соціальні аспекти …….……..... 49
8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність ……49
8.2 Охорона праці ……...50
8.3 Взаємодія з громадами ……....50
8.4 Вирішення конфліктів ……....58

Результати оцінювання

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких – невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10- річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАДЛІСНИЦТВО

1.1. Організаційна структура

Камінь-Каширське надлісництво являється структурним підрозділом філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України», що діє на підставі «Положення про Надлісництво».

До складу Надлісництва входять виробничі та інші підрозділи, що забезпечують його діяльність відповідно до мети та предмету діяльності Філії, що діють на підставі положень, затверджених директором Філії та внутрішніх документів підприємства.

Камінь-Каширське надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» розташоване в північно-західній частині Волинської області на території Камінь-Каширського району.

Загальні дані

Начальник надлісництва	Корецький Володимир Іванович
Адреса надлісництва	вул. Ковельська, 42, м. Камінь-Каширський, Волинська область, 44501
E-mail	kamin-kashirske.lg@e-forest.gov.ua

З метою оптимізації виробничих процесів, у структурі ДП «Ліси України» проведено реорганізацію (наказ ДП «Ліси України» №1878 від 18.10.2024 р.), у результаті якої на базі філії «Камінь-Каширське лісове господарство» ДП «Ліси України» створено Камінь-Каширське надлісництво філії «Поліський лісовий офіс».

Надлісництво є суб'єктом цивільно-правових відносин, що забезпечує охорону, захист, відтворення, підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, вжиття інших заходів відповідно до законодавства на основі принципів сталого розвитку; дотримання правил і норм використання лісових ресурсів; охорону типових та унікальних природних комплексів і об'єктів, рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, рослинних угруповань, сприяння формуванню екологічної мережі відповідно до природоохоронного законодавства у визначених межах надлісництва відповідно до наказу про організацію території земель ДП «Ліси України».

Положення про Камінь-Каширське надлісництво розроблено відповідно до Статуту державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», Положення про філії «Поліський лісовий офіс» та визначає основні завдання, функції та права надлісництва.

Надлісництво у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, національними стандартами з питань сертифікації лісів, іншими нормативно-правовими актами, Статутом державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», Колективним договором, Антикорупційною програмою, наказами Генерального директора та дорученнями директора виконавчого, іншими внутрішніми документами державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», наказами та дорученнями директора філії «Поліський лісовий офіс», Положенням про філію «Поліський лісовий офіс» та положенням про Камінь-Каширське надлісництво.

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України (Держлісагенство України), діяльність

якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, входить до системи центральних органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями.

До основних завдань Камінь-Каширського надлісництва належать:

Відтворення та підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, вживання інших заходів відповідно до законодавства.

Забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу.

Вжиття заходів у порядку та в межах, визначених законодавством, щодо запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин.

Дотримання правил і норм використання лісових ресурсів. Ефективне використання лісових ресурсів.

Забезпечення згідно з плановими показниками освоєння лісосічного фонду. Забезпечення виходу ділової деревини в розрізі порід та класів якості згідно з сортиментною структурою.

Забезпечення відбору високовартісних лісоматеріалів цінних деревних порід. Вжиття заходів щодо запобіганню накопичення та втрати якості залишків лісопродукції.

Дотримання державних стандартів та технічних умов, нормативно -технічної документації щодо маркування, сортування, штабелювання, обміру та обліку лісоматеріалів.

Ведення лісового господарства на підставі затверджених в установленому порядку матеріалів лісовпорядкування, здійснення використання лісових ресурсів способами, які забезпечують збереження оздоровчих і захисних властивостей лісів, а також створюють сприятливі умови для їх охорони, захисту та відтворення.

Організація та забезпечення ведення лісового господарства у відповідності до національних та міжнародних стандартів системи ведення лісового господарства для України.

Ведення первинного обліку лісів. Забезпечення проведення лісовпорядкування та упорядкування мисливських угідь Підприємства на землях, закріплених за Філією у межах Надлісництва.

Забезпечення дотримання заповідного режиму та вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які розташовані на землях, що закріплені за Філією у межах Надлісництва, під час здійснення господарської та іншої діяльності.

Збереження та посилення ролі захисних властивостей лісів, лісові ділянки яких виконують захисні, природоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції, а також функції захисту навколишнього природного середовища та інженерних об'єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів.

Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві, лісозаготівля.

Заготівля другорядних лісових матеріалів та здійснення побічних лісокористувань.

Ведення мисливського господарства, організація та проведення полювання, контроль за дотриманням правил полювання у межах мисливських угідь Підприємства, закріплених за Філією у межах Надлісництва.

Вивчення та ведення обліку мисливської фауни і реєстрація всіх змін в її складі з метою найбільш раціонального її використання. Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно- санітарної експертизи.

Проведення робіт щодо сертифікації продукції та її штрих-кодового маркування. Забезпечення надійної роботи інженерних мереж, устаткування, експлуатаційне утримання будівель та споруд у лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва.

Забезпечення визначення, збору та систематизації потреби в проведенні поточних ремонтів чи будівництві (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція).

Забезпечення організації своєчасного проведення капітальних та поточних ремонтів інженерних мереж, устаткування, приміщень, будівель та споруд, розташованих в лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва, згідно з затвердженим інвестиційним планом.

Здійснення контролю за ходом будівництва та проведенням поточного ремонту на об'єктах у лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва.

Погодження (візування) актів приймання виконаних будівельних робіт. Участь у прийнятті в експлуатацію об’єктів капітального будівництва, роботи на яких завершені.

Створення належних умов праці, виконання заходів з покращення стану охорони праці та контроль за дотриманням законодавства з охорони праці щодо безпечного виконання робіт.

Забезпечення вирішення питань цивільного захисту, здійснення заходів щодо захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій.

Відповідно до мети і предмету діяльності Філії можуть провадити інші види діяльності у Надлісництві, що не суперечать законодавству України.

Загальна площа Камінь-Каширського надлісництва – 80561,457 га.

Адміністративно-організаційна структура

Найменування лісництв, місцезнаходження контор	Площа га
Велико –Обзирське лісництво, с. Піщане К-Каширськиого р-ну	7175,0
Видертське, м.Камінь-Каширський	5230,1
Добренське, с.Добре К-Каширського р-ну	5719,7
Карпилівське, с.Карпилівка К-Каширського р-ну	7828,0
Клітицьке, с.Клітицьк К-Каширського р-ну	6042,2
Нуйнівське, с.Нуйно К-Каширського р-ну	7198,2
Пнівненське, с.Пнівне К-Каширського р-ну	4616,0
Сошичненське, с. Карпилівка К-Каширського р-ну	6284,6
Боровненське, с. Піщане К-Каширського р-ну	5019,524
Бузаківське, м.Камінь-Каширський	6878,433
Кримнівське, с. Пнівне К-Каширського р-ну	6533,3
Полицівське, с. Клітицьк К-Каширського р-ну	5626,5
Тоболівське, с.Рудка-Червинська К-Каширського р-ну	6409,9
Усього	80561,457

1.2 Право власності та користування

Право власності та інше речове право на активи Надлісництва, права та обмеження щодо їх використання, розпорядження ними, право користування земельними ділянками у межах території Камінь-Каширського надлісництва, регулюється наказами Державного агентства лісових ресурсів, ДП «Ліси України», філії «Поліський лісовий офіс».

1.3 Зобов'язання щодо FSC

Документ розроблено і оприлюднено на виконання вимог індикаторів 1.8.1 та 1.8.2 FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1)

Всі покладені функції та обов'язки, зокрема і щодо обліку і відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їх використання в цілях задоволення потреб в лісових ресурсах Камінь-Каширського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює згідно з сучасним законодавством України, зокрема з Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами та у відповідності до міжнародних правил та стандартів. Політика надлісництва повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації.

Лісова сертифікація – це процедура, в процесі якої оцінюється якість лісоуправління, або простіше сказати якість господарювання в лісах та їх екологічний стан. Проводиться вона незалежними від підприємства міжнародними експертами згідно прийнятих міжнародних стандартів сталого лісоуправління.

Мета: забезпечення економічно, екологічно та соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збережені біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого ведення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем. Сертифікація лісів є об'єктивною необхідністю, оскільки вона сприяє поліпшенню лісокористування, сталому розвитку лісового господарства, зміцненню Камінь-Каширського надлісництва філії «Поліський

лісовий офіс» на внутрішніх ринках продукції і виходу на зовнішні. Крім того, в світі все більше зростає число груп споживачів, що зобов'язалися використовувати продукцію лише із сертифікованих лісів, та обсяги споживання ними сертифікованої продукції мають тенденцію до зростання, і окремі країни і регіони відмовляються купувати продукцію із не сертифікованих лісів, а участь у об'єднаннях споживачів продукції із сертифікованих лісів дозволяє уникнути поганого розголосу про Камінь-Каширське надлісництво як таке, що завдає шкоди довкіллю.

Наше надлісництво, прагне активно займатися зовнішньоекономічною діяльністю, і сертифікація лісів – необхідна для цього процедура.

Також сертифікація сприяє модернізації виробничого процесу, підвищенню ефективності системи охорони праці та техніки безпеки на робочих місцях, підвищенню професійної відповідальності персоналу, забезпеченню сталості користування лісовими ресурсами.

У зв'язку з вищевикладеним, для досягнення поставлених цілей та мети наше надлісництво у своїй роботі дотримуватиметься принципів лісової сертифікації FSC таких як:

Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів, такі народи відсутні в Україні;

Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10: Виконання господарських заходів.

Початком діяльності Камінь-Каширського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» з впровадження лісової сертифікації є прийняття на себе добровільних довготермінових зобов'язань щодо дотримання принципів і критеріїв FSC , а саме:

– застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства;

– використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку;

– вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення;

– консультуватися з усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку;

– відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним;

– вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишня середовище;

– гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідним чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

1.4 Опис території Надлісництва

Природно-кліматичні умови

Згідно лісорослинного районування («Комплексне лісогосподарське районування України і Молдавії», під редакцією С. А. Генсірука, Київ, «Наукова думка», 1981) територія Надлісництва відноситься до Західно-центрального поліського лісогосподарського округу Поліської лісорослинної зони.

Клімат району розміщення Надлісництва помірний, вологий з м’якою зимою, з нестійкими морозами, відлигами та жарким літом, значними опадами, особливо весною і осінню.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень є пізні весняні і ранні осінні заморозки.

В цілому клімат даного району сприятливий для зростання основних лісоутворюючих порід: сосни звичайної, дуба звичайного, ялини європейської, вільхи чорної, берези повислої.

Вплив господарської діяльності Камінь-Каширського надлісництва на природні ресурси є контрольованим і збалансованим та обмежений щорічним обсягом їх використання, який було проведено при базовому лісовпорядкуванні і вказано в матеріалах.

Ділянки лісового фонду не зазнають шкідливого впливу розташованих поблизу промислових і сільськогосподарських підприємств, а також надмірних рекреаційних навантажень і надмірної кількості диких тварин.

Незначної шкоди лісу завдають розвинута транспортна мережа автомобільних доріг, що спричиняє загазованість, запиленість повітря, забруднення шкідливими речовинами. Також на природні ресурси можуть впливати лісові пожежі, вітровали та буреломи, повені і ряд інших природних катаклізмів.

На території діяльності Камінь-Каширського надліснцтва на даний час відсутні землі, забруднені вибухонебезпечними предметами.

2. ЦІЛІ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА

2.1 Стратегічні цілі

План ведення господарства (План лісоуправління) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10-річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основною стратегічною ціллю ведення лісового господарства Камінь-Каширським надлісництвом філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних нормативних документів і чинного законодавства у сфері ведення лісового господарства України.

2.2 Оперативні плани

Оперативними планами ведення господарської діяльності Камінь-Каширського надлісництва є виробничо-фінансовий план на 2026 рік, який є частиною загального виробничо-фінансового плану філії «Поліський лісовий офіс» щодо проведення заготівлі деревини в порядку рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів, відтворення лісів, охорони та захисту лісів, ведення мисливського господарства та інше.

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

– прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;

– використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;

– ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;

– удосконалення економічно-фінансового стану;

– забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;

– нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;

– розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;

– вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності надлісництва;

– оптимізація структури надлісництва, збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;

– розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;

– розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об’єктів рослинного і тваринного світу;

– здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності;

– впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покрашенню економічних показників діяльності;

– зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників надлісництва;

– сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;

– забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства надлісництва.

2.3 Шляхи досягнення

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства Надлісництва.

2.4. Залученість у місцеву економіку

Господарська діяльність Камінь-Каширського надлісництва здійснює важливий вклад в розвиток місцевої економіки. Це сплата податків і зборів до місцевих бюджетів, працевлаштування місцевого населення, забезпечення місцевого населення лісоматеріалами круглими та дровами паливними, згідно укладених договорів і т.д.

З побічних лісових користувань має місце заготівля місцевим населення дикорослих плодів, ягід та грибів, бджільництво та інше.

Засобами комунікації про надання послуг чи придбання певної продукції здійснюється через засоби масової інформації, органи місцевого самоврядування, оголошення інформації на інформаційних стендах та дошок оголошення.

3.ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

3.1 Розподіл площі за категоріями

Ліси, в яких здійснюється лісогосподарська діяльність Камінь-Каширського надлісництва, мають відповідний поділ на категорії.

Основні показники лісового фонду

1.Загальна площа земель лісогосподарського призначення надлісництва - 80526.5 га.
2.Разом лісових ділянок – 78991.0 га.
3.Вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки – 73379.1 га.
4. Розподіл по категоріях захисності :
ліси природоохоронного, наукового,історико-культурного призначення **3805,6** га; рекреаційно-оздоровчі ліси **10391,6** га; захисні ліси **3938,0** га; експлуатаційні ліси **62391,3** га.
5.Розподіл по вікових категоріях :
молодняки: 21589,0 га, 1350,67 тис.м^3 ; середньовікові: 28264,9 га, 5488,91 тис.м^3 ; пристиглі: 19709,6 га, 5012,09 тис.м^3 ; стиглі та перестійні: 3815,6 га, 864,5 тис.м^3.
6.Розподіл по господарствах :
хвойні 49236,6 га , 9596,93 тис.м^3 ; твердолистяні 3462,6 га, 549,53 тис.м^3 ; м'яколистяні 20679,9 га, 2569,71 тис.м^3 .
7.Загальна середня зміна запасу 268,16 тис.м^3.
8.Середній вік 48 років.

Існуючий поділ лісів на категорії проведено відповідно постанови КМ України від 16.04.07р. № 733 «Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок», постанови КМ України від 17 листопада 2021 р. № 1242 «Про затвердження переліку автомобільних доріг загального користування державного значення».

Поділ лісів на категорії

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом	**3805,6**	**4,7**
в тому числі:		
Пам'ятки природи	66,0	0,1
Заказники	3680,2	4,5
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	59,4	0,1
Рекреаційно-оздоровчі ліси - разом	**10391,6**	**12,9**
в тому числі:		
Ліси у межах населених пунктів	17,6	
Лісопаркова частина лісів зелених зон	150,1	0,2
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	10068,5	12,5
Рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами лісів зелених зон	155,4	0,2
Захисні ліси – разом	**3938,0**	**4,9**
в тому числі:		
Ліси уздовж смуг відведення залізниць	753,1	0,9
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	769,5	1,0
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер та інших водойм	1522,6	1,9
Інші захисні ліси	892,8	1,1
Експлуатаційні ліси - разом	**62391,3**	**77,5**
Всього по філії	**80526,5**	**100,0**

Існуючий поділ площі на категорії лісів відповідає господарському призначенню, природним та економічним умовам району розташування надлісництва.

У залежності від функцій, які вони виконують, ліси поділяються на такі категорії:

1. Ліси природоохоронного, наукового і історико-культурного призначення, до якої входять: пам'ятки природи, заказники, ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати.

2. Рекреаційно-оздоровчі ліси, до якої входять: ліси у межах населених пунктів, лісопаркова частина лісів зелених зон, лісогосподарська частина лісів зелених зон, рекреаційно-оздоровчі ліси поза межами лісів зелених зон.

3. Захисні ліси, до якої увійшли: ліси уздовж смуг відведення залізниць, ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг, ліси уздовж берегів річок, навколо озер та інших водойм, інші захисні ліси.

4. Експлуатаційні ліси.

Поділ загальної площі на категорії лісів

Існуючий поділ площі на категорії лісів відповідає господарському призначенню, природним та економічним умовам району розташування підприємства.

Територіальне розміщення існуючого поділу лісів на категорії показано на карті-схемі.

Виходячи з приведеного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (2007) поділу лісів на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування, на наступний ревізійний період, утворені такі господарські частини:

Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення:

- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування на рівнині.

Рекреаційно-оздоровчі ліси:

- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування на рівнині;
- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування на рівнині.

Захисні ліси:

- захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині.

Експлуатаційні ліси:

- експлуатаційні ліси на рівнині.

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: пам'ятки природи, ліси, що мають наукове або історичне значення, включаючи генетичні резервати, заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесені: ліси в межах міст, селищ та інших населених пунктів, лісопаркова частина лісів зеленої зони, рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами лісів зелених зон.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесена лісогосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, ліси уздовж берегів річок, навколо озер та інших водойм, інші захисні ліси.

В господарських частинах лісів з обмеженим режимом користування дозволяється проведення рубок головного користування.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Кожна господарська секція орієнтована на вирощування певних корінних або цільових порід у відповідності до типів лісу на основі заходів, що забезпечують одержання до віку стиглості лісу максимального запасу деревини потрібної товарної структури, найбільш ефективного виконання захисних, оздоровчих та інших корисних функцій лісу.

Основою для поділу насаджень однієї панівної деревної породи на кілька госпсекцій стала значна різниця в продуктивності, віках стиглості, поділ насаджень на високостовбурні і низькостовбурні. Віднесення деревних порід до господарських секцій в залежності від їх продуктивності та інших ознак поміщені в протоколі першої лісовпорядної наради.

Віднесення не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок до тієї чи іншої господарської секції проведено за цільовою породою, яка найбільше відповідає типу лісу і проєктується до відтворення.

Вік стиглості деревостанів по господарських секціях прийнято відповідно до оптимальних віків рубок в лісах України, затверджених Міністерством лісового господарства України 21 жовтня 1983 року і приведених у Протоколі першої лісовпорядної наради.

3.2 Особливості ландшафту

Територія Надлісництва відноситься до Західно-центрального поліського лісогосподарського округу Поліської лісорослинної зони.

Клімат району розміщення Надлісництва помірний, вологий з м'якою зимою, з нестійкими морозами, відлигами та жарким літом, значними опадами, особливо весною і осінню.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень є пізні весняні і ранні осінні заморозки.

Територія Надлісництва за характером рельєфу являє собою рівнинну місцевість, яка поступово опускається на північ до ріки Прип'ять, а на сході - до ріки Стохід, утворюючи широкі заболочені річкові долини. Таким чином, всі ліси лісового господарства відносяться до рівнинних.

Характеристика шляхів транспорту

Район розташування Надлісництва характеризується добре розвинутою мережею шляхів транспорту загального користування. Основними автомобільними дорогами загального використання на території лісового господарства є територіальна автодорога Ратне-Камінь-Каширський-Любешів, Селище-Камінь-Каширський-Ковель, а також регіональні Луцьк-Ківерці-Маневичі-Любешів-Дольськ.

Загальна протяжність лісових автомобільних доріг на території лісового господарства складає 1472,3 км, із них з твердим покриттям – 33,5 км, поліпшених – 36,8 км.

Більшість наявної транспортної мережі займають лісові проїзди (1402,0 км). До них віднесені ґрунтові дороги, на яких відсутнє земляне полотно, водовідвід, дорожнє покриття, штучні споруди тощо. Однак, на них відбувається періодичний рух транспортних засобів.

Загальна протяжність транспортної мережі, включаючи лісові проїзди, за нормативами на 1000 га площі складає 38 км, а ступінь забезпеченості лісового господарства шляхами згідно нормативів – 18,2 %. Густота лісових автомобільних доріг всіх типів (без лісових проїздів) на 1000 га дорівнює 0,9 км, або 1,1 %.

Більшість автомобільних лісових доріг має не належний технічний стан, на них відсутні паспорти, час експлуатації раніше збудованих чи поліпшених доріг перевищує 30 років і вони потребують капітального ремонту.

За минулий проєктний період було збудовано 56,4 км лісових автомобільних доріг та капітально відремонтовано 10,6 км, що покращило умови лісоексплуатації

в прилеглих до них кварталах, використання в рекреаційно-оздоровчих цілях, для охорони і захисту лісу.

3.3 Економічні аспекти

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Камінь-Каширське надлісництво в економіці району розташування займає значне місце. Основними напрямками його розвитку є збереження, відтворення, використання лісових ресурсів.

З побічних лісових користувань мають місце збір грибів, ягід суб'єктами підприємницької діяльності за лісовими квитками в обсягах виділеного ліміту, місцевим населенням для особистих потреб.

Мисливська фауна в лісах надлісництва - кабани, козулі, зайці, лисиці.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

Використання лісових ресурсів показує, що лісове господарство та лісокористування управляються та організовуються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не виснажуючи лісові ресурси та природні екосистеми.

3.4 Диверсифікація діяльності

Планування діяльності Камінь-Каширського надлісництва спрямоване на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, покращення екологічної стійкості. Дана діяльність передбачає різноманітність використання лісових ресурсів, а також впровадження нових видів діяльності.

Основні напрямки диверсифікації діяльності включають:

- розширення асортименту продукції;
- сприяння розвитку місцевої промислової переробки;
- рекреаційна та туристична діяльність – облаштування рекреаційних зон, організація еко туризму, пропозиція освітніх та культурних послуг, пов’язаних з

лісами досягається шляхом розбудови типових рекреаційних пунктів та екологічних стежок.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ

4.1 Виявлення та картування

Згідно вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1) критерій 6.5, в Камінь-Каширському надлісництві виявлено репрезентативні ділянки аборигенних екосистем (пропорційно до їх представництва у загальній площі надлісництва). Встановлені репрезентативні ділянки аборигенних екосистем взято для їх збереження під охорону.

Виділені репрезентативні ділянки аборигенних екосистем потрібно зберігати у природному стані, не планувати і не проводити на таких ділянках лісів жодних лісогосподарських заходів, здатних змінити їхній природний стан та порушити природні процеси, які в них відбуваються, окрім заходів, спрямованих на підтримання та посилення функцій цих ділянок.

Площі лісів високої природоохоронної цінності, що охороняються

На території Камінь-Каширського надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 12464,5 га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях 10969,81 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища– 61,6 га.

ОЦЗ 4 – Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів – 3715,3 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 3,3 га.

Камінь-Каширське надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель. Заходи з їх охорони та відновлення є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження(ОЦЗ).

Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	**Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів**	**Хто проводить**
Проведення консультації з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території підприємства	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності в період з 01.04 по 15.06	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціалісти надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійснені господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціалісти надлісництва, лісничі
Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		Спеціалісти надлісництва

4.2 Режим охорони

Камінь-Каширське надлісництво керується основою для дотримання вимог, щодо визначення для збереження рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також узагальнені відомості про сучасний стан цих видів тваринного і рослинного світу та заходи щодо їх збереження і відтворення є Червона книга України, Бернська Конвенція, Боннська конвенція, Зелена книга України.

Охорона видів рослин і тварин занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно- планувальної документації, екологічної експертизи.

Заходи із збереження ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами.

У районі розташування Камінь-Каширського надлісництва наявні два об’єкти Смарагдової мережі: UA 0000170 – Заплава Турія – Прип’ять , UA 0000168 – Стохід- Нобель.

Території виділені для включення до Смарагдової мережі

Назва лісництва	Перелік кварталів	Площа, га	Коротка характеристика території
Бузаківське	3,16,20,33,40-43,45-49,51-56	1952,4	UA0000170
Тоболівське	22,38,42,43,46,54,56	825,1	UA0000168
Нуйнівське	1-28	3062,7	UA0000170
Боровненське	5, 17, 18, 20, 21, 40, 41	940,5	UA0000168
Велико-Обзирське	52	149,0	UA0000168
Сошичненське	1, 2, 5, 8	344,1	UA0000170
Разом		**7273,8**	

Планована діяльність не чинить жодного впливу на природні оселища (біотопи) Бернської Конвенції у об’єктах смарагдової мережі, виявлені під час процедури ОВД, оскільки планова діяльність на відповідних ділянках проводитись не буде (вплив нейтральний (відсутній)).

5. ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ

5.1 Збереження біорізноманіття

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалах по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проектованих об’єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об’єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року під час вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та рослинних угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Лісові ділянки, перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо), необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності

тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; облік кажанів за допомогою ультразвукового детектора та павутинної сіті; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проектованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни, кажани; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ. Приклад: дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відновлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування, гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи, кажани) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними

циклами, так і з життєвими циклами тварин (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця існування материнських колоній кажанів, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин, місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного список (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Заходи із збереження репрезентативних ділянок.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Заходи із збереження особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.
- Особливостями проведення лісогосподарських заходів в ОЦЗ є:
- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються.

5.2 Охорона раритетних видів

Для охорони виявлених на території державного лісового фонду Камінь-Каширського надлісництва рідкісних видів та видів що перебувають під загрозою в своїй діяльності спеціалісти Надлісництво керуються охоронними зобов'язаннями.

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

На території лісонасаджень Надлісництва виявлені раритетні види флори і фауни, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення.

Раритетні види флори по Камінь-Каширському надлісництву

Назва виду українською мовою	**Назва виду латинською мовою**
Журавлина дрібноплода	Oxycoccus microcarpus Turcz. exRupr.
Любка дволиста	Platanthera bifolia (L.) Rich.
Гніздівка звичайна	Neottia nidus-avis (L.) Rich.
Пальчатокорінник м'ясо-червоний	Dactylorhiza incarnata (L.) Soo
Пальчатокорінник травневий	Dactylorhiza majalis (Rchb.) P.F.Hunt & Summerh
Хамедафна чашечкова	Chamaedaphne calyculata (L.) Moench
Плаун річний	Lycopodium annotinum L.
Латаття біле	Nymphaea alba L.
Латаття сніжно-біле	Nymphaea candida J. Presl.
Комоничок зігнутий	Succisella inflexa (Kluk) G. Beck
Дзвоники персиколисті	Campanula persicifolia L.
Тисдалія голостебла	Teesdalia nudicaulis
Зубниця будьбиста	Dentaria bulbifera
Плющ звичайний	Hedera helix L.

Раритетні види фауни по Камінь-Каширському надлісництву

Назва виду українською мовою	**Назва виду латинською мовою**
Тетерук	Lyrurus tetrix
Горностай	Mustela erminea
Лось	Alces alces
Тхір чорний	Mustela putorius Linnaeus
Мурашиний лев звичайний	*Myrmeleon formicarius L.*
Мідянка	*Coronella austriaca Laurenti*
Дятел звичайний	*Dendrocopos major (L.)*
Дятел середній	*Dendrocopos medius (L.)*
Жовна чорна	*Dryocopus martius (L.)*
Зозуля звичайна	*Cuculus canorus*
Зяблик	*Fringilla coelebs*
Лунь польовий	*Circus cyaneus (L.)*
Одуд	*Upupa epops L.*
Підорлик малий	*Aquila pomarina C.L.Brehm*
Повзик	*Sitta europaea L.*
Вивірка звичайна	*Sciurus vulgaris*
Заєць сірий	*Lepus europaeus*
Красуня діва	*Calopteryx virgo L*

Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання.

- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня.

- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються.

- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Заходи із збереження та/або відновлення рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою, проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про виділення і охорону репрезентативних зразків лісових екосистем на території Камінь-Каширського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс»;
- наказу «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Камінь-Каширському надлісництві філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»;
- програми навчання з працівникам державної лісової охорони Камінь-Каширського надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги України видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва.

У межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

При виявленні виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проводиться картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Здійснюється контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів природоохоронних вимог. Проводяться рейди лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

На території лісових насаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства: раритетні види фауни - лось, горностай, тхір чорний, тетерук; раритетні види флори - журавлина дрібноплода, любка дволиста, гніздівка звичайна, пальчатокорінник м'ясо-червоний, пальчатокорінник травневий, тисдалія голостебла, зубниця будьбиста, плющ звичайний, плаун річний, хамедафна чашечкова, латаття біле, латаття сніжно-біле, комоничок зігнутий, дзвоники персиколисті.

5.3 Водоохоронні зони водних об'єктів і узбережних зон

При проведенні робіт на лісосіках негативний вплив на водні об’єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стани поверхневих водойм не передбачається.

Суттєвого впливу на водні об’єкти під час провадження планової діяльності не передбачається, так як у лісових ділянках виділені смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, інших водних об’єктів з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою « Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМУ від 16.05.2007 №733) та віднесено до категорії захисних лісів.

Працівниками лісової охорони здійснюється постійний моніторинг насаджень у водоохоронних зонах, за їх повідомленнями проводиться ряд заходів щодо збереження і посилення водоохоронних функцій насаджень.

Заходи із збереження водних об'єктів і узбережних зон.

– Утримування площадки для миття техніки в належному стані.

– Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.

– Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.

– Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

5.4 Ґрунтозахисні заходи

Територія Камінь-Каширського надлісництва за характером рельєфу відноситься до рівнинних, яка злегка нахилена на південний схід до річки Стохід та на заході до річки Турія. За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих.

При проведенні господарської діяльності на території Камінь-Каширського надлісництва на лісову підстилку та поверхню ґрунтів можливий вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватись під час лісозаготівлі. Станом на сьогодні не виявлено явних пошкоджень ґрунтового

покриву та проявів де градаційних процесів під впливом водної, вітрової ерозій або обумовлених проведенням лісогосподарських робіт.

З метою мінімізації впливу та збереженню ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам, під час лісозаготівлі будуть використовуватися машини та механізми, що забезпечують мінімальне фізичне пошкодження ґрунтів та їх збереження в природному стані. Раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі і рубки різного призначення не завдаватимуть негативного впливу довкіллю.

5.5 Оцінка впливу на довкілля
Основні принципи процедури ОВНС

Камінь-Каширське надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

Охоронні зобов'язання;

Положення про об'єкти ПЗФ

Закон про природно-заповідний фонд України

Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності

Звіт з науково-дослідної роботи за результатами післяпроєктного моніторингу впливу на довкілля при спеціальному використанні лісових ресурсів у порядку проведення суцільних рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів

Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводиться із залученням фахівців лісозахисту і ліспроекту.

ОВНС

Дотримуючись процедури проведення оцінки впливу на довкілля, філія «Камінь-Каширське лісове господарство» ДП «Ліси України» отримала висновок з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності «Спеціальне використання лісових ресурсів в порядку проведення рубок головного користування та рубок формування

та оздоровлення лісів» (дата видачі – 07.11.2024 р., реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності - 7449).

Оцінка впливу на навколишнє природне середовище (ОВНС) проводиться з урахуванням обсягів і інтенсивності лісогосподарських заходів, а також унікальності задіяних ресурсів.

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності. Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

На території надлісництва при господарюванні **можливі наступні негативні впливи:**

– ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як ***не значний*** у інших випадках вплив кваліфікується як ***значний***);

– порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках (визнавати ***суттєвим*** у випадку засмічення водотоків та водозборів та при перекритті водостоку під час здійснення будівництва, експлуатації та ремонту лісовозних шляхів);

– фрагментація місць знаходження видів флори і фауни, занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення пошкодження оселищ та місць існування, відтворення, і розмноження наявних на ділянці та на прилеглій території вплив кваліфікувати як ***суттєвий***);

– забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям (у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям кваліфікувати ***суттєвим***) ;

– Вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку зміни гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як ***суттєвий***).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОЦЕДУРИ ОВНС

– інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базуються на надійній достовірній інформації;

– відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню);

– відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі;

– в процесі приймають участь спеціалісти

– з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;

– альтернатива: розглядаються всі можливі альтернативи;

– пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;

– реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;

– проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідностей в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування

Економічна діяльність лісового господарства ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожну лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об’єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимого до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об’єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та

природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Усі лісосічні роботи виконуються у відповідності з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

У надлісництві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Хускварна або Штиль.

Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ, обладнаних кліщовим захватом.

Тип тракторів – колісні універсальні.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються у надлісництві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в

меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин.

Рубки головного користування проводяться як в соснових так і в листяних деревостанах з загальним запасом деревини близько 260-270 м3/га.

Рельєф лісосік рівнинний. По характеру ґрунтоутворюючих відкладів на території філії найбільше розповсюджені дерново-підзолисті ґрунти, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

У залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

1) збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання.

На лісосіках, що призначені для штучного лісовідновлення, порубкові рештки для перегнивання складаються в паралельні вали завширшки до 2 метрів і з відстанню між ними не менш як 25 метрів, а на лісосіках, призначених для природного лісовідновлення, - в купи у вільних від підросту місцях;

2) рівномірне розкидання подрібнених на відрізки до 1 метра порубкових решток по лісосіці. На ерозійно небезпечних ділянках очищення проводиться тільки таким способом;

3) укладання порубкових решток на трелювальні волоки в улоговинах і ущільнення їх під час трелювання деревини;

4) укладання порубкових решток у місцях проїзду агрегатних лісових машин.

6. ПЛАН ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ

6.1 Розрахункова лісосіка

Розрахункова лісосіка – щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Головне користування лісом

Колишні лісгоспи в теперішніх територіальних межах новоутвореного підприємства мали затверджену розрахункову лісосіку рубок головного користування на 2013-2022 роки, яка в цілому складала 79,36 тис. м^3 ліквідної деревини.

У 2020 році було зроблено перерахунок рубок головного користування на 2020-2029 роки в обсязі 88,64 тис. м^3 ліквідної деревини, яку затверджено наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 29.05.2020 р. № 358.

Фактичний обсяг заготівель в середньому за рік становив 81 % середньорічного обсягу діючої розрахункової лісосіки за минулий проєктний період. Неповне використання розрахункової лісосіки пояснюється зміною планових завдань та нестабільністю на ринках збуту деревини.

Рубки головного користування на 100 % проведені в місцях запроєктованих лісовпорядкуванням.

Діюча розрахункова лісосіка і фактична заготівля деревини відповідає принципу безперервного і невиснажливого лісокористування.

У цілому рубки головного користування не перевищували встановленого ліміту і позитивно вплинули на структуру і стан лісового фонду та забезпечували безперервне і невиснажливе лісокористування.

Експлуатаційний фонд лісовпорядкуванням виявлений на площі 3402,9 га із стовбурним запасом 773,29 тис. м^3

Порівняно з попереднім лісовпорядкуванням площа лісів, виключених з розрахунку рубок головного користування збільшилася на 608,4 га, або 9,3 %. Це зумовлено виділенням особливо захисних ділянок навколо боліт площею більше 1 га, лісових ділянок 5 і нижче класу бонітетів в мокрих лісорослинних умовах та берегозахісних лісових ділянок уздовж берегів річок та інших водойм.

На проєктний період лісовпорядкуванням (2023-2032 рр.) проєктується суцільний спосіб рубки у відповідності з «Правилами рубок головного користування України», К., 2010.

Розрахунок обсягу рубок головного користування на проєктний період виконаний на комп’ютері за спеціальною програмою.

Щорічні обсяги рубок головного користування наведені нижче:

(ліквідна деревина, тис. куб. метрів)

Категорії лісів	Усього	у тому числі за господарствами														
		хвойне				твердолистяне						м'яколистяне				
		усього	у тому числі за господарськими секціями			усього	у тому числі за господарськими секціями					усього	у тому числі за господарськими секціями			
			соснова	ялинова	інші		дубова	букова	ясенова	грабова	інші		березова	осикова	чорновільхова	інші
2	6,13	2,62	2,49	0,13		0,10	0,10					3,41	0,57		2,84	
3	0,82											0,82	0,11		0,71	
4	90,47	66,25	64,86	1,39		1,89	1,31			0,58		22,33	4,33	0,40	17,60	
Разом	97,42	68,87	67,35	1,52		1,99	1,41			0,58		26,56	5,01	0,40	21,15	

Приймаючи розрахункову лісосіку, лісовпорядкування керувалося принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами, збереженням умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Рекомендована лісовпорядкуванням на новий проєктний період розрахункова лісосіка на 9,9 % більша чинної, що пояснюється зміною вікової структури деревостанів і становить 36,3 % загальної середньої зміни запасу.

Враховуючи розподіл насаджень за віковими групами по господарських секціях, лісовпорядкуванням рекомендовані для прийняття наступні лісосік: соснова близька до рівномірного користування; ялинова – перша вікова; дубова, грабова і вільхова – раціональна; березова і осикова – перша вікова. У всіх випадках розрахункова лісосіка приймалась з таким розрахунком, щоб вона була не менше лісосіки за станом, а в цілому по лісовому господарству на наступний проєктний період не менше лісосіки попереднього періоду.

Друга лісовпорядна нарада прийняла рекомендовані лісовпорядкуванням розрахункові лісосіки, за виключенням соснової і вільхової в мокрих лісорослинних умовах.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки.

По кожному лісництву на ревізійний період складені фонди і відомості рубок головного користування.

6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Друга лісовпорядна нарада прийняла обсяги рубок догляду, запроєктовані лісовпорядкуванням:

Вид рубки	Запроектовано, га
Освітлення	186,6
Прочищення	383,9
Проріджування	440,9
Прохідна рубка	1089,8
Всього	2101,2

Запроєктована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним по проріджуванню вище фактичної, що обумовлено станом насаджень на час базового лісовпорядкування.

Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: звичайний по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із значною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

В рекреаційних лісах рубки догляду запроєктовані на площі 2241,3 га. Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень, так і найбільшого сприяння в задоволенні рекреаційних потреб громадян, збереженню флори і фауни та забезпечення протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового розміщення дерев і створення необхідних ландшафтів.

Санітарні рубки і ліквідація захараченості

Лісовпорядкуванням виявлено в насадженнях 18,81 тис. м^3 сухостійного лісу на площі 2315,3 га, Захараченість виявлена на площі 130,9 га із загальним запасом 1,16 тис. м^3.

Причини утворення сухостійної деревини і захараченості є природний відпад, пошкодження хворобами і шкідниками лісу, стихійні лиха (вітровали, буреломи, сніголами).

Для покращання санітарного стану лісового фонду лісовпорядкуванням запроєктовано проведення суцільних і вибіркових санітарних рубок.

Із загального обсягу суцільних санітарних рубок запроєктовано в загиблих насадженнях 7,6 га (стовбурний запас 0,46 тис. м^3, ліквідний запас 0,42 тис. м^3, ділової деревини 0,04 тис. м^3).

Термін проведення запроєктованих обсягів суцільних санітарних рубок встановлено 1 рік, вибіркових санітарних рубок 1 рік.

На наступні роки проєктного періоду обсяги санітарних рубок встановлюються, виходячи з фактичного санітарного стану деревостанів.

Друга лісовпорядна нарада прийняла запроєктовані обсяги суцільних і вибіркових санітарних рубок.

Решту сухостійної і пошкодженої деревини планується вирубати під час рубок головного користування, рубок догляду та інших рубок.

Очищення від захаращеності запроєктовано на площі 18,5 га із загальним запасом 0,24 тис. м^3, ліквіду 0,03 тис. м^3. Другою лісовпорядною нарадою затверджений щорічний обсяг робіт запроєктований лісовпорядкуванням.

6.3 Лісовідновлення та лісорозведення

Відтворення лісів

На найближчі 10 років відтворення лісів проєктується здійснювати шляхом лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (зруби, рідколісся, згарища, загиблі насадження), на зрубах проєктного періоду, а також шляхом лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини, пустирі), які призначаються для створення лісових насаджень.

Лісовідновлення

Проєктуючи різні способи лісовідновлення, лісовпорядкування приймало до уваги напрямок і успішність ходу природного поновлення в різних типах лісу і різних категоріях лісових ділянок.

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 5 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачається проводити шляхом створення часткових лісових культур, рихленням грунту та збереженням підросту під час рубки.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийнятий в середньому 6 років.

Створення лісових культур передбачається на існуючих зрубах, загиблих насадженнях, рідколіссях протягом 10 років, на лісосіках рубок головного користування і суцільних санітарних рубок - в наступний після рубки рік.

Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесено 135,8 га не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок (галявини, пустирі), з них створення лісових культур запроєктовано на площі 28,0 га.

Термін заліснення встановлюється 10 років.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюється 3 роки.

Загальна інформація з відтворення лісів

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і лісорозведення рекомендується згідно технологічних схем, приведених в додатках до таксаційних описів. З врахуванням природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами», ухвалених секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року).

Доповнення лісових культур, які створюватимуться протягом проєктного періоду, повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом під меч Колесова сіянцями дворічного віку.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

У надлісництві є такі види побічних користувань: заготівля сіна, випасання худоби, збір грибів і ягід, заготівля лікарської і технічної сировини.

Пасовища використовуються для випасу худоби населенням.

Потреба лісового господарства в сіножатях і орних землях задовольняється повністю.

Фактично випас худоби проводиться місцевим населенням, при цьому облік випасу надлісництвом не проводився.

Заготівля харчових продуктів лісу і лікарської сировини на території надлісництва проводиться, в основному, місцевим населенням.

6.4 Охорона лісів від пожеж

У Камінь-Каширському надлісництві щороку затверджується план протипожежних заходів, спрямований на попередження виникнення лісових пожеж, а саме: створюються мінералізовані смуги, протипожежні розриви, забороняється

відвідування лісових масивів у пожежонебезпечний період, встановлюється наглядна агітація, проводяться бесіди з місцевим населенням.

Також в надлісництві функціонує система раннього виявлення пожеж, обладнані системи відеонагляду, в пожежонебезпечний період проходить цілодобове чергування.

На території Камінь-Каширського надлісництва функціонує лісопожежна станція та пункти накопичення протипожежного інвентарю, які обладнані і забезпечені засобами пожежогасіння згідно затверджених норм. Навчання персоналу з пожежної безпеки, який допускається до гасіння лісових пожеж, відбувається в спеціалізованих навчальних центрах із теоретичними і практичними навчаннями та здачею екзаменів, за курсом «Лісовий пожежний» та «Керівник гасіння лісової пожежі».

6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб

Працівниками лісової охорони Камінь-Каширського надлісництва здійснюється постійний моніторинг насаджень щодо їх санітарного стану. В разі виявлення лісовою охороною фактів негативних змін в лісових насадженнях спричинених рядом природно - кліматичних факторів, поширення хвороб та шкідників, сигналізується відповідальним особам у надлісництві повідомленням про погіршення санітарного стану господарської одиниці (виділу), з вказанням конкретних причин. На основі повідомлень, проводиться лісопатологічне обстеження із залученням спеціалістів лісозахисних підприємств, міжрегіонального управління, представників органів місцевого самоврядування, де вказується перелік заходів які необхідно провести з метою покращення санітарного стану лісів та строки їх виконання.

6.6. Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами

Територія Надлісництва на 62,9 % знаходиться в зоні радіаційного забруднення. Найбільша її частина припадає на 3А зону.

У зоні за щільністю радіоактивного забруднення до 2.00 Кі/км^2 всі види рубок проводяться без обмежень у відповідності з вимогами основних нормативних документів та з використанням прийнятих у господарстві способів рубок і технологій.

Збір дикорослої лікарської сировини, ягід і їстивних грибів в умовах радіоактивного забруднення лісів повинно проводиться на території з рівнем забруднення до 2 Кі/км^2 ^{137}Cs.

Розподіл площі земель лісогосподарського призначення
за зонами радіаційного забруднення станом на 30.11. 2022 р.

Назва лісництв	Щільність радіоактивного забруднення, ki/km^2	Площа, га	Номери кварталів
Добренське	1.01-2.00	5719,7	1-60
Видертське	-*-	5230,1	1-55
Кримнівське	-*-	2343,9	34-38, 40-43, 51-62
Пнівненське	-*-	4616,0	1-44
Тоболівське	-*-	2081,0	1-19, 33, 34
Нуйнівське	-*-	7198,2	1-71
Клітицьке	-*-	6042,2	1-62
Полицівське	-*-	672,8	12, 13, 30-34
Боровненське	-*-	1778,0	30-43
Велико-Обзирське	-*-	7175,0	1-70
Карпилівське	-*-	7828,0	1-77
Усього	-*-	50684,9	

Території, які забруднені вибухонебезпечними предметами (ЗВНП), по Камінь-Каширському надлісництву відсутні.

У разі виявлення таких територій Надлісництво буде керуватися затвердженою Інструкцією з ведення лісового господарства на землях, які забруднені вибухонебезпечними предметами (ЗВНП) по Камінь-Каширському надлісництві філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

6.7 Дотримання принципу невиснажливості

Відповідно до статті 34 Лісового Кодексу України «організація лісового господарства має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних та економічних умов, цільового призначення, лісорослинних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують».

Розроблений проект лісовпорядкування відповідає основним принципам сталого ведення лісового господарства: відповідність чинному законодавству України та угодам, ратифікованих Україною; лісогосподарські заходи спрямовуються на багатоцільове використання продуктів і функцій лісу з метою підвищення економічної складової підприємства та отримання екологічних і соціальних вигод; збереження лісового біорізноманіття, унікальних лісових систем; розроблення системи заходів з ведення лісового господарства, їх вчасне оновлення і

уточнення; постійне спостереження за станом лісів, контроль за виконанням лісогосподарських заходів; збереження лісів, які мають природоохоронне значення. У матеріалах лісовпорядкування дається якісна і кількісна характеристика кожної лісової ділянки, комплексна оцінка ведення лісового господарства, що є основою для розроблення на засадах сталого розвитку проекту організації та розвитку лісового господарства відповідного об'єкта лісовпорядкування.

Проект організації та розвитку лісового господарства передбачає екологічно обґрунтоване ведення лісового господарства і розробляється відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють організацію лісовпорядкування. Лісокористувач, який здійснює планування, організацію, ведення лісового господарства і використання лісових ресурсів, з урахуванням господарського призначення лісів і природно-кліматичних умов, зобов'язаний забезпечувати безперервне, невиснажливе і раціональне використання лісів для планомірного задоволення потреб виробництва і населення в деревині та іншій лісовій продукції.

Згідно статті 71 Лісового Кодексу України «лімітом заготівлі деревини в порядку рубок головного користування є затверджена в установленому порядку розрахункова лісосіка. Заготівля деревини в порядку рубок головного користування в розмірах, що перевищують розрахункову лісосіку, забороняється».

Відповідно до статті 43 Лісового Кодексу України «розрахункова лісосіка – щорічна науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка затверджується для кожного власника, постійного користувача лісів окремо за групами порід, виходячи з принципів безперервності та невиснажливості використання лісових ресурсів».

Показники загальної середньої зміни запасу та фактичних обсягів заготівлі деревини необхідно піддавати систематичному аналізу з метою їхнього порівняння для забезпечення невиснажливого рівня у довгостроковій перспективі. Необхідно, щоб обсяг заготівлі деревної продукції лісу не перевищував невиснажливого рівня у довгостроковій перспективі, а заготовлену лісову продукцію необхідно ефективно використовувати. Моніторинг рівня невиснажливого використання ресурсів лісу при регулярному збору і накопиченні даних з подальшим аналізом забезпечить прогноз змін показників для прийняття управлінських рішень. Зважаючи на вище зазначене, вбачається, що поняття кількісного показника невиснажливості визначається, як відношення загального обсягу заготовленої деревини від усіх видів рубок до показника загальної середньої зміни запасу (річного приросту) визначеного у матеріалах базового лісовпорядкування. Для встановлення показника невиснажливості (у %) використовуються матеріали проекту організації та розвитку лісового господарства, дані безперервного лісовпорядкування, а також відомості з

ЕОД, які підтверджуються щомісячною звітністю по заготівлі деревин виробничими підрозділами. Обрахунок невиснажливого рівня річного обсягу заготівлі деревини проводиться один раз на рік (як правило у кінці року) профільним спеціалістом лісового господарства, здійснюється порівняльна оцінка планових та фактичних об'ємів заготівлі деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів, а також порівняльна відсоткова оцінка загального фактичного обсягу заготівлі деревини та річного приросту. За наявності перевищення рівня невиснажливості ведення лісокористування, інженерно-технічний персонал повинен відреагувати на перевищення і, залежно від кожного конкретного випадку: - оцінити необхідність прийняття будь-яких дій щодо усунення причин перевищення рівня невиснажливості з тим, щоб вона не повторювалася або не виникала ще; - вжити заходів щодо коригування та виправлення перевищення рівня невиснажливості шляхом зараховування об'ємів заготівлі у рахунок не використаного обсягу заготівлі попередніх років, або враховувати об'єми заготовленої деревини, які перевищили рівень невиснажливості в плануванні обсягів заготівлі наступного року; - після коригувальних дій проводити частіший моніторинг – два рази на рік. Результати моніторингу використовуються при формування планових заходів на наступний рік, а також задля пошуку інших шляхів та методів невиснажливого використання деревних ресурсів.

Згідно діючих матеріалів лісовпорядкування земель лісового фонду Камінь-Каширського надлісництва загальна середня зміна запасу становить 268,16 тис. куб. м (середня зміна запасу на 1 га вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок – 3,7 куб. м). У 2024 році заготовлено по філії «Камінь-Каширське лісове господарство» ДП «Ліси України» від усіх видів рубок 166,11 тис. куб. м деревини. Таким чином % використання запасу становить 57,2.

У 2025 році планується заготовити по Камінь-Каширському надлісництву 153,99 тис. куб. м деревини (в т.ч. 128,31 ліквідної деревини), у 2026 році планується заготовити по Камінь-Каширському надлісництву 170,537 тис. куб. м деревини (в т.ч. 140,748 ліквідної деревини).

7.МОНІТОРИНГ ЛІСІВ

7.1 Методика моніторингу

Методика моніторингу розроблена на виконання критерію 9.4 FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1).

Моніторинг ОЦЗТ проводиться щорічно спеціалістами за участі всіх зацікавлених сторін. У ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Оперативний моніторинг.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв’ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе начальник надлісництва, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона надлісництва (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є співробітники відділу лісового господарства, відділу таксації, відділу відновлення лісів, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як співробітниками надлісництва, філії, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти Укрлісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1

і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об’єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Моніторинг ОЦЗ 6 завжди має враховувати результати консультацій з представниками місцевих громад.

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цінності довкілля. Вплив господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання Процедури системи моніторингу виконання запланованих видів діяльності та завдань для Камінь-Каширського надлісництва;
- післяпроєктний моніторинг впливу на довкілля при спеціальному використанні лісових ресурсів у порядку проведення суцільних рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів;
- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
- планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроекту;
- висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності.

Дотримання вимог:

- охоронних зобов’язанн;
- положення про об’єкти ПЗФ;
-інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісогосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, 3-ЛГ та інші.

7.2 Періодичність

В залежності від видів запроектованих заходів та строків на їх виконання, моніторинг результатів можна проводити кожного місяця, кварталу та півріччя основуючись на показники підтверджені місячними звітами.

7.3 Показники

Структура системи моніторингу повинна включати наступні показники:

- екологічні показники – стан лісів, біорізноманіття, природне поновлення, санітарний стан, наявність інвазійних видів, стан водних ресурсів та інші;

- виробничі показники – обсяги лісозаготівлі, лісовідновлення та лісорозведення, площі рубок, використання недеревних ресурсів, ефективність протипожежних заходів, приживлюваність лісових культур та інші;

- соціально-економічні показники – працевлаштування місцевого населення, створення доданої вартості на місцевому рівні відповідно до масштабу, інтенсивності та ризику, залучення місцевих громад тощо.

7.4 Документування результатів, у тому числі картування

Документування результатів моніторингу стану ОЦЗ

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі:

Результати моніторингу стану ОЦЗ, проведеного у 20__ році у Камінь-Каширському надлісництві

№ №	Назва та опис ОЦЗ	Об’єкт та/або місцерозташування (лісництво, квартал/ виділ) ОЦЗ	Стан ОЦЗ	Результати моніторингу			
				Оперативного	збереження ОЦЗ	загроз	Чи плануються заходи

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріал можуть бути надані за запитом в загальний доступ не викладається.

8.СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність

Камінь-Каширське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю, які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. У надлісництві розроблена програма конфіденційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

- Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, тендерної рівності

- Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності у надлісництві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:
- Конституції України,
- Положення про Надлісництво,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальним домаганням і дискримінацією.

8.2 Охорона праці

Служба охорони праці в філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» функціонує у складі: начальника Відділу з охорони праці та цивільного захисту (керівник служби охорони праці) та провідних інженерів з охорони праці Відділу з охорони праці та цивільного захисту, які підпорядковуються директору філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

У кожному надлісництві закріплений за робочим місцем і фактично там працює інженер з охорони праці. В своїй діяльності працівники керуються законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межах Філії.

У надлісництві всі технологічні процеси та види робіт виконуються при безпосередньому дотриманні інструкцій з питань охорони праці та карт технологічного процесу та постійному контролі і моніторингу дотримання трудової та виробничої дисципліни працівниками підприємства.

8.3. Взаємодія з громадами

Зона діяльності надлісництва розташована на території 3 ОТГ (Камінь-Каширська, Сошичненська, Прилісненська). Шляхом залучення цих громад встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

Фінансовим планом передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

Залучення зацікавлених сторін та вирішення спорів і скарг

Оскільки надлісництво має державну форму власності та є користувачем земельних та лісових ресурсів, які є власністю держави, у разі виникнення спорів з питань статутного чи звичаєвого права, їх вирішення планується проводити відповідно до норм чинного законодавства, у тому числі й у судовому порядку із залученням вищих, контролюючих та правоохоронних органів.

Процес вирішення спорів регламентується Процедурою вирішення спорів з місцевими громадами у Камінь-Каширському надлісництві.

Актуалізовано переліки зацікавлених сторін та тих, що зачеплені господарською діяльністю надлісництва, відповідно до якого планується залучати до планування, різного роду обстежень та моніторингу.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою:

Камінь-Каширське надлісництво

44501, Волинська область, Камінь-Каширський район,

місто Камінь-Каширський, вулиця Ковельська, 42

з понеділка по п’ятницю з 08-00 до 17-00,

обідня перерва з 12-00 до 13-00,

електрона пошта: kamin-kashirske.lg@e-forest.gov.ua

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов’язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чиє життя нерозривно пов’язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини, місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торгівельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення –** процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чиї інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися у надлісництво стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чиї інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення підприємства в рамках його інформаційної діяльності та консультаційних процедур. Наприклад, звертаючись самостійно у надлісництво (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чиї інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію (прізвище, ім’я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв’язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чиї інтереси зачеплено

Права місцевих громад:

Визнання та підтримання законних прав (інформування):

щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;

- щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісогосподарської діяльності;

- щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;

- щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

Можливості місцевих громад (інформування):

- щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

Встановлення прав місцевих громад (залучення):

- у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території надлісництва та доказів їх підтримки; територій, права на які оспорюються; засобів, за допомогою яких законні права та права, які оспорюються, розглядаються філією; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- до заходів із визначення , уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

Механізм вирішення спорів (залучення):

- до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;

- до контролю господарської діяльності надлісництва;

- задля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

Захист місць особливого значення (залучення):

- до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

Права зацікавлених сторін.

Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

- до політики надлісництва (у т.ч. зобов'язань надлісництва щодо дотримання FSC принципів і критеріїв);

- до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;

- до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек властивих конкретній території.

Процеси планування і моніторингу (залучення):

- за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення):

- до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності надлісництва на громади, чиї інтереси зачеплено.

Механізм вирішення спорів (залучення):

- у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

Захист місць особливого значення (залучення):

- у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ.

- до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чиї інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чиї інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи

конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом лісового господарства:

в офіційних друкованих виданнях;

на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет;

на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чиї інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним , може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

ім’я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв’язку, якщо такий є;

загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;

підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об’єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов’язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації

своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція (зауваження));

звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));

звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чиї інтереси зачеплено, щодо отримання інформації

Джерела інформації:

друковані видання;

веб-сайт у мережі інтернет;

інформаційні стенди;

телебачення;

радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів виконавчої влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);

вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) виписано процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);

створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;

опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використання яких можуть порушуватися лише питання, що

належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування надлісництвами процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чиї інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх задіяних сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залучені зацікавлених сторін для Камінь-Каширського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Камінь-Каширське надлісництво повідомляє сторону, надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов’язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництао вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов’язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов’язково вивчаються, переглядаються та аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Камінь-Каширське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами.

8.4 Вирішення конфліктів

Скарги щодо прав володіння та користування землями лісового фонду і лісовими ресурсами, у випадку втрат чи понесення збитків, завданих їхнім юридичним чи традиційним правам, власності, умовам проживання, спричиненні господарською діяльністю Камінь-Каширського надлісництва, вирішуються у процесі консультацій та переговорів за згодою сторін.

Скарга подається в письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушеного права особи, коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу.

Скарга може бути подана протягом 10 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення. Скарга може бути надіслана на електронну поштову скриньку kamin-kashirske.lg@e-forest.gov.ua або poliskyi.lo@e-forest.gov.ua. Фахівець (протягом робочого дня) передає отримані скарги особі відповідальній за врегулювання скарг.

Після отримання скарги та проведених консультацій зі скаржником, скаржник може обрати наступні способи вирішення спору щодо врегулювання скарги:

1) неформальна процедура;

2) формальна процедура;

3) відмова від необхідності реагування.

Неформальна процедура.

У разі врегулювання спору неформальним шляхом передбачається наступна послідовність дій:

– отримання заяви в письмовій формі від скаржника/скаржниці, уточнюючі та додаткові деталі, зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо.

– протягом 10 робочих днів відповідальна особа за врегулювання спорів проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду скарги може бути продовжено не більше ніж на 10 днів, з прийняттям відповідного рішення. У разі необхідності особа відповідальна за врегулювання спорів може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається;

– Комісія вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла. У разі досягнення спільного рішення, воно оформлюється в письмовій формі та підписується скаржником / скаржницею,

відповідачем/відповідачкою. Примірник такого спільного рішення повинен зберігатися в Комісії протягом п'яти років.

У разі врегулювання випадку формальним шляхом передбачається наступна послідовність дій:

– Комісія в межах формальної процедури після отримання скарги обов'язково інформує керівництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»;

– протягом 10 робочих днів проводиться засідання Комісії на якому вирішується чи скарга дійсно стосується Камінь-Каширського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» і чи її розгляд належить до компетенції Комісії.

– протягом десяти днів Комісія від дня отримання скарги проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду може бути продовжено не більше ніж на 30 днів, з прийняттям відповідного рішення.

При необхідності Комісія може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників незацікавлених у ситуації, що розглядається.

Рішення Комісії щодо ситуації, описаній у скарзі, готується в межах встановлених строків та подається невідкладно директору філії, начальнику надлісництва, скаржнику.

На підставі рішення Комісії директор філії приймає відповідні рішення, передбачені законодавством.

У разі неможливості досягнення згоди у процесі консультацій, переговорів, зборів суперечки щодо прав володіння та користування землями лісового фонду і лісовими ресурсами, у випадку втрат чи понесення збитків, завданих їхнім юридичним чи традиційним правам, власності, умовам проживання, спричинені господарською діяльністю Камінь-Каширського надлісництва вирішуються у судовому порядку, відповідно до норм чинного національного законодавства.

Начальник надлісництва **Володимир КОРЕЦЬКИЙ**